

PÕHJAVEEKOMISJON

Koosoleku protokoll nr 134

Aeg: 8.–23.04.2014

Koht: elektrooniline koosolek

Koosoleku juhataja: Heddy Klasen

Protokollis: Heddy Klasen

Koosolekul osalenud PVK liikmed: Heddy Klasen (HK), Andres Marandi (AM), Kersti Türk (KT), Leonid Savitski (LS), Madis Metsur (MM) ja Siim Välkman (SV)

Tapa linna Ordoviitsiumi-Kambriumi (O-Cm) põhjaveekihi veevaru uuringu aruande ja aruandele täiendavalt esitatud andmete läbivaatamine ning põhjaveevaru esitamine keskkonnaministrile kinnitamiseks

10.03.2014 pöördus Tapa Vesi AS tegevjuht Aare Palmsalu Keskkonnaministeeriumi poole sooviga kinnitada 2008 aastal Maves AS koostatud põhjaveevaru uuringu aruande alusel Tapa linnale O-Cm põhjaveekihi veevaru mahus 1 500 m³ ööpäevas.

Tapa linna O-Cm veekihi põhjaveevaru kehtis kuni 2010 aastani mahus 1 800 m³ ööpäevas, pärast seda on O-Cm veekihti avavate puurkaevude vett kasutatud, kui Ordoviitsiumi (O) veekihti avad puurkaevud ei ole töös.

Tapa Vesi AS kirja lisas esitati ka andmed O-Cm veekihti avavate puurkaevude veetasemete ja 2012 aasta aprillis võetud ohtlike ainete veeproovide analüüsitulemuste kohta. Samuti kinnitati, et Tapa Vesi AS veehaarde rekonstrueerimistööd lõpetati 2013 aastal ning veehaare on töökorras. Samal ajal olid nii puurkaevust kat nr 4109 (<http://otsi.eelis.ee/PRK0004109>) kui ka kat nr 4110 (<http://otsi.eelis.ee/PRK0004110>) võetud veeproovide analüüsitulemustes kõrgendatud naftasaaduste sisaldused.

2009 aastal esitas põhjaveekomisjon sama aruande alusel keskkonnaministrile kinnitamiseks ainult O veekihi põhjaveevaru, kuna O-Cm veekihi kohta puudusid aruandes veevõtu ja veetaseme andmed. O veekihi veevaru kinnitati keskkonnaministri 13.02.2009 aasta käskkirjaga nr 224 mahus 2000 m³ ööpäevas aastani 2033. Lisaks tegi komisjon ettepaneku muuta O-Cm veekihte avavate puurkaevude suudmed ja pumplad veekindlaks ning võtta veeproovid ohtlike ainete (naftasaaduste ja BTEX) sisalduse kohta O-Cm veekihi vees.

Kuna Tapa Vesi AS esitatud analüüsitulemustest oli näha, et 2012 aastal oli veehaarde vesi saastunud naftasaadustega, palus põhjaveekomisjon esitada põhjaveevaru aruande läbivaatamiseks ajakohased ohtlike ainete analüüsitulemused.

07.04.2014 saatis Tapa Vesi AS põhjaveekomisjonile puurkaevudest 4104 (<http://otsi.eelis.ee/PRK0004104>), 4106 (<http://otsi.eelis.ee/PRK0004106>), 4109 ja 4110 võetud veeproovid naftasaaduste ja BTX kohta. Veeproovide analüüsitulemuste järgi ei olnud puurkaevudes enam naftasaaduste ja BTX kõrgendatud sisaldust.

8.–23.04.2014 toimunud põhjaveekomisjoni elektroonilisel istungil tegi MM ettepaneku kinnitada Tapa linnale O-Cm põhjaveevaru linna tegelikku veevajadust rahuldavas mahus, mis on 1 100 m³ ööpäevas. Põhjaveevaru võib kinnitada tingimusel, et jätkatakse naftasaaduste ja BTX veeproovide võtmist puurkaevudest kat nr 4109 ja 4110 üks kord aastas ning puurkaevudest kat nr 4104 ja 4106 vähemalt üks kord kolme aasta jooksul. Vee kvaliteedi halvenemise kahtluse korral, näiteks halb lõhn, tuleks võtta veeproovid nimetatud ainete kohta koheselt.

KT juhtis tähelepanu sellele, et Tapa linna O-Cm veekihi kinnitamiseks esitatud põhjaveevaru kogus oli 2008.a. 1 500 m³ ööpäevas, mis pidi tagama ühisveevärgiga liitunud veevajaduse hädaolukorras (1 035 m³/d) ja lisaks O-Cm veekihti kasutavate ettevõtete puurkaevude veevajaduse (270 m³/d). Sellel ajal oli ÜVK arendamise kava järgi veetarbimise prognoos Tapa linnas 1 300 m³ ööpäevas. 2013 koostatud uue ÜVK arendamise kava järgi on Tapa linna ühisveevärgi veevajadus 2024 aastaks vähenenud 658 m³ ööpäevas, seda tänu torustike lekete likvideerimisele ja elanike ning ettevõtete veetarbimise vähenemisele. Seega on kinnitamiseks esitatud O-Cm veekihi põhjaveevaru kogus 1 500 m³ ööpäevas Tapa linnale piisav. 2007 aastal oli tegelik veevõtt Tapa linnas O-Cm veekihi kokku 75 m³ ööpäevas.

Kuna põhjaveevaru kasutamise aeg on üldjuhul 25 aastat, siis tuleks veevaru kinnitada 2039 aastani. KT hinnangul on sellisel juhul veehaarde kõige „vanem“ puurkaev põhjaveevaru lõppemise ajal 70 aastat vana. Sellisel juhul võivad isegi 10" seinapaksusega mantelitorud või torude ühendused amortiseerunud olla. Kuna O veekompleks on Tapa linna ümbruses reostunud kuni Uhaku lademeni (keskmiselt 106 meetrini), siis on kõige ohtlikum, kui O-Cm veekihti avavate puurkaevude mantelтору vigastus ulatub sinnamaani. Uuringuaruannetes on korduvalt rõhutatud, et O veekihtide reostus võib O-Cm ja Kambriumi-Vendi (Cm-V) veekihtidesse liikuda läbi amortiseerunud puurkaevude mantelitorude. Sama ohtlik oleks ka asenduspuurkaevude puurimine samasse kohta.

Lähtudes eeltoodust püstitas KT küsimuse, kas põhjaveevaru saab anda ikka 25 aastaks või tuleks see anda lühemaks ajaks? Ajani kuni veeproovide analüüsitulemustes ilmnevad naftasaaduste vm ohtlike ainete ilmingud? Kokkuvõtvalt leidis KT, et põhjaveevaru võiks kinnitada 19 aastaks, sellisel juhul kehtiks see 2033 aastani, nagu Tapa linnale antud Ordoviitsiumi põhjaveekihi vesi.

Lisaks oli KT arvamusel, et kui põhjaveekomisjoni 2008 aasta protokollis nr 88 sooviti, et Tapa Vesi AS teeks ohtlike ainete seiret kahe aasta jooksul, siis tuleks enne O-Cm põhjaveevarude kinnitamist võtta kordusproovid 01.04.2014 Maves AS võetud veeproovidele.

Samuti peaks vee erikasutusloas olema nõue selle kohta, et igal aastal mõõdetakse O-Cm veekihte avavate kaevude veetaset ning määratakse naftasaaduste ja aromaatsete ühendite (benseen, BTEX) näitajate sisaldused põhjavees.

Lisaks tuleks juhtida Keskkonnaameti tähelepanu sellele, et Moe II veehaarde O veekihti avavate puurkaevude vee erikasutusloas ei ole nõuet võtta veeproove mikrobioloogilisteks analüüsideks.

SV tegi ettepaneku kinnitada Tapa linna O-Cm veekihi põhjaveevaru mahus 1 500 m³ ööpäevas. Samuti palub SV rõhutada veehaarde seirenduete määramisel Terviseameti ja Keskkonnaameti vahelise koostöö vajadust.

LS jääb esialgu eriarvamusele ja tema arvates ei saa põhjaveevaru kinnitada, kuna alates 2008 aastast puuduvad esinduslikud seireandmed O-Cm põhjaveekihi veetaseme ja vee keemilise koostise kohta piirkonnas. Juhuslikke veeproove, mis on võetud 2012 ja 2014 aastal ei saa lugeda veeseireks. Lisaks pöörab LS tähelepanu sellele, et Tapa linnas vajavad O-Cm veekihti avavatest puurkaevudest likvideerimist puurkaevud kat nr 4097 (<http://otsi.eelis.ee/PRK0004097>) ja 4093 (<http://otsi.eelis.ee/PRK0004093>). Kumbki puurkaevudest ei kuulu AS-le Tapa Vesi. Puurkaevu 4097 puurimisel ühendati O₃kl–O-Cm põhjaveekihid, mistõttu tuleks see kindlasti likvideerida. Lisaks tuleks kontrollida, kas puurkaev kat nr-ga 4095 (<http://otsi.eelis.ee/PRK0004095>) on likvideeritud või mitte. Puurkaevu omaniku sõnul on puurkaev likvideeritud, kuid asjakohased dokumendid puuduvad. Samuti ei ole keskkonnaregistris märget selle kohta, et puurkaev oleks likvideeritud.

Hiljem on LS siiski arvamusel, et Tapa linna O-Cm põhjaveekihi veevaru võib kinnitada mahus 1500 m³ ööpäevas kuni 2033 aastani. Veevaru kasutavad puurkaevud 4107, 4092, 19775, 4108 ja 2046.

Ka AM on sellel arvamusel, et Tapa linna O-Cm põhjaveekihi veevaru võib kinnitada mahus 1500 m³ ööpäevas kuni 2033 aastani.

Põhjaveekomisjon otsustas:

1. Tapa Vesi AS-l tuleks jätkata puurkaevudes kat nr 4109 ja 4110 naftasaaduste, benseeni ja BTX veeproovide võtmist üks kord aastas ning puurkaevudes kat nr 4104 ja 4106 üks kord kolme aasta jooksul. Vee kvaliteedi halvenemise korral tuleb naftasaaduste ja BTX veeproovid võtta koheselt.
2. Keskkonnaametil koostöös Keskkonnainspeksiooniga tuleks kontrollida puurkaevude kat nr 4097 ja 4093 seisukorda. Vajadusel tuleb puurkaevude omanikele teha ettepanek puurkaevude likvideerimiseks.
3. Keskkonnaametil koostöös Keskkonnainspeksiooniga tuleks kontrollida, kas puurkaev 4095 on likvideeritud või mitte ning teavitada sellest põhjaveekomisjoni ja Keskkonnaagentuuri.
4. Kinnitada Tapa linna O-Cm veekihti avavatele puurkaevudele aastani 2033 põhjaveevaru mahus 1 500 m³ ööpäevas.

*/allkirjastatud elektrooniliselt/
Heddy Klasen
Põhjaveekomisjoni esimees*